

ANNELIES DIJKMAN

Heemskerk 1958

Bij een bezoek aan Museum De Lakenhal in 1995 werd je bij binnenkomst verrast door een subtiel vleugje rozengeur. Zoals de blinde Al Paco in de film 'Sent of a woman' liep je vanzelf je neus achterna dieper het museum in. Uiteindelijk stond je in een van de stijlkamers, in een inmiddels bedwelvende geur, voor een groot en dik tapijt van rozenblaadjes. Een werk van herman de vries waarmee hij aantoont dat het geurvolume groter is dan het visuele volume. Iets wat je net hebt gezien, geroken en in tijd en ruimte hebt ervaren.

Een vergelijkbare ervaring is mogelijk bij *Euphony*, een geluidsinstallatie van Annelies Dijkman. Nu hoor je bij binnenkomst een zacht twinkelend geluid dat je eerst niet en dan langzaam herkent als fluitende vogels. Verder het museum inlopend wordt het geluid sterker en blijken de vogels vooral te horen onder de koepel van het monumentale trappenhuis. Voor deze plek was Dijkman gevraagd een werk te maken. De overkoepelde ruimte associeerde zij gelijk met een enorme volièrre. De bezoeker wilde zij niet afleiden door de muren te bedekken met objecten of schilderijen. De aandacht moest alleen naar de ruimte en de architectuur worden gestuurd. Hoewel er geen beest te zien is, geeft het gezang je toch een sensatie van vrijheid en van rondvliegende vogels. Je ervaart de ruimte alsof je zelf vliegt, en je ziet details in de architectuur als plekken waar je kunt neerstrijken.

Het gezang van vogels is gemonteerd als een natuurlijk en onregelmatig geluid dat, net als het tikken van de regen en het ruisen van bomen, een prettige sensatie is. Met meer alerte zintuigen wordt je gang door het museum daarna lichter. De herhaling van alleen visuele indrukken wordt verrassend verbroken wanneer er af en toe stiltes vallen en je ineens merkt hoeveel geluid je zelf als bezoeker maakt. Als vervolgens de vogels opgewonden tegen elkaar in zingen sta je stil en spits je nog eens extra je oren.

Misschien ga je beter kijken als *zicht* niet voortdurend het dominante zintuig hoeft te zijn. Is *Euphony* een welluidend pleidooi voor een museum met plekken waar je niet alleen je benen maar ook je ogen kunt laten rusten? Bijvoorbeeld een plek waar je ze zonder schaamte kunt sluiten en je even kunt dwalen in een landschap van geluid of juist in een verduisterde ruimte waar nog de zoete geur van bloemen hangt.

Euphony, 1998
Audiokunstwerk voor trappenhuis
Papevleugel Lakenhal. De foto op
pp. 32-33 toont de situatie na
restauratie van de koepel.

